

Szerkesztőgépíroda:
Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybeeskerek, 1914.

XLIII. évfolyam, 12. szám.

Péntek, január 16.

Főhívás előfizetésre.

Az új esztendő beköszöntésével lapunk,
a Délvidék legrégebbi lapja, a

TORONTÁL

negyvenharmadik évfolyamát

kezdi meg.

Ez a közel félszázados mult lapunk erejét, olvasóközönségének szeretetét és bizalmát tanúsítja s ez fölment bennünket attól, hogy hangzatos szólammal forduljunk a közönséghez.

Csak annyit mondunk és ígérünk, hogy lapunk eddigi hagyományaihoz híven, továbbra is a liberális haladás munkása lesz s gyors, pontos és hű hirszo-
gáltatást nyújt a közönségnek.

Ezen az alapon kérjük röviden továbbra is a közönség szeretetét és bizalmát és kérjük, hogy előfizetésével támogassa lapunkat.

Az előfizetési díj:

Egész évre	24 kor.
Félévre	12 kor.
Negyedévre	6 kor.
Egy hónapra	2 kor.

**A „TORONTÁL”
szerkesztősége és kiadóhivatala.**

A rendszerváltozás.

— jan. 16.

Az ellenzék egy része folyton azt hangoztatja, hogy a pártközi béke addig létre nem jöhet, amíg rendszerváltozás nem következik be. Csupán egy része vélekedik így az ellenzéknek, mert hiszen az

egész ellenzék semmiféle kérdésben sem tud egységes álláspontra helyezkedni, de talán ideje, hogy szemügyre vegyük ezt a sajátságos, többször hallott kifogást, amelyet most fokozottabban is kezdenek emlegetni.

Vizsgálódásunkban azonban teljesen magunkra vagyunk hagyva, mert az ellenzék csak en bloc vágja ki a rendszerváltozás nagy követelését, anélkül, hogy azt részletezné, kifejtené, igazolná. Próbáljuk meg tehát elképzelni, hogy miből állhatna ma a kormányzati rendszer megváltozása.

A közjogi alap megváltoztatása — lehetetlenség. Ez egyszerűen bizonyos. Bebizonyította maga az ellenzék, mely a koalíciós uralom idején a negyvennyolcas pártállásnak abszolút többségével is hatvanhetes alapon gyakorolta a kormányhatalmat. Ma, a hatvanhetes gondolatnak eddig nem látott népszerűsége idején, ennek a szilárd alapnak semminemű módosításáról nem lehet szó.

A politikai cselekvés iránya sem változhatik. A kormány és a többség demokratikus és nemzeti irányt követ s ez ellen az ellenzéknek nem lehet kifogása, mert a demokrácia ellenállhatatlan világáramlat, a nemzeti irány pedig minden magyar párt számára az egyedüli út.

A haladás tempóját sem érheti gáncs. Ez a tempó a fokozatos haladásé, a bölcs mérsékleté, a megérett reformoké, ez a magyar politikai belátásnak ama tempója, amelynek ezeréves fennmaradásunkat köszönhetjük. De végre is, ha az ellenzék

gyorsabb haladást kívánna, azt még nem nevezhetné rendszerváltozásnak.

És vajjon mi lényeges változtatást tudna tenni az ellenzék a megoldásra váró kormányzati és törvényhozási feladatokban. Ezeket a sokféle ágazó feladatokat az az egységes elv fogja együvé, hogy a nemzeti erőket összegyűjteni, szervezni, fejleszteni kell. Akarhat-e az ellenzék ebben a tekintetben más rendszert? Avagy, ha egyenkint veszi a legközelebbi jövő munkaprogramjának a pontjait, melyiket tudja azok közül kivetni, fontosabbal helyettesíteni?

A monarchia és Magyarország szükségletei oly kötelességeket állítanak föl, amelyek elől a hatalom birtokában egyetlen párt, egyetlen komoly politikus sem térhetne ki. Ilyenek a véderő harcképességéről való gondoskodás, belügyi téren a választókerületek új beosztása, a városok segítése, a közigazgatás reformja, az általános polgári törvénykönyv megalkotása, ármentesítés, iparfejlesztés és a szociális irányú tennivalók egész sora.

Bármilyen kormányunk volna is, kénytelen volna ezekkel az élet által fölvetett nagy kérdésekkel foglalkozni, a rendszerváltozás tehát az elvégzendő politikai munka anyaga tekintetében is — elképzelhetetlen.

És így rájövünk, hogy az ellenzéknek ez a nagy követelése, a rendszerváltozás, nem egyéb üres frázisnál, amelynek egyáltalában nincs gyakorlati jelentősége. Sem a közjogi alap, sem a politikai irány, sem az elvégzendő munka lényegesen még nem változhatik. Ezzel körülbelül az el-

A lélek mélységeiből.

A szülei előtt állt vörös arccal és dacos ajkaval egyre ismételte:

— Ragaszkodom ehhez a házassághoz. Ez meg fog engem menteni.

— És mi, az anyád meg én? Mi tönkre mehetünk, ugyebár? Eleget éltünk már, tönkremehetünk, nemde, — mondta Claude Dalsange a fiának, aki nem válaszolt.

Ez a fiu egyenes természetű, de hirtelen haragu, tulságosan temperamentumos volt, aki kész volt mindenben a végletekig menni.

— És miért? Miért áldozzam én föl vagyonomat az utolsó fillérig miattad? — folytatta Dalsange ur. Nem tettem már eleget érted? Az nem kötelessége a szülőnek, hogy nyomorba döntse magát öreg napjaira egy haszontalan gyermekért. Mennyit küzdöttem, kinlódtam, dolgoztam, mennyit törtem magam, míg végre nyugodt öregséget biztosíthattam magunknak és most ez a haszontalan fiu! Borzasztó!

— Nem fogok többet játszani! — kiáltott közbe Philippe Dalsange. — Nem fogok játszani, nem fogok reggelig mulatni, nem fogok soha többé boszuságot okozni. De most szükségem van háromezer frankra, hogy azt a házasságot megköthessem.

— Megőrültél? Tudod te, mennyit követelsz? Te sohasem dolgoztál, mindig a készből éltél, tehát nem tudod, mit szenvedtem én és az anyád, míg ennyi pénzt gyűjtöttünk. Nem adok. Nem akarok ismét nyomorogni.

Dalsange asszony, aki ezt a kinos vitát hallgatta, hol az egyikre, hol a másikra nézett. Nagyon jól ismerte mindkettőt. Az egyiknek osztályos társa volt a hosszú megpróbáltatásokban, végigjárta

vele a göröngyös utat, részt vett minden fájdalmában, harcában. Tudta, milyen hajthatatlan, milyen akaratos és milyen becsületes ember. És a másik? Azt hitte, ismeri a másikat is, a fiát, hisz a szive alatt viselte. Pedig nem tud róla, hogy dacos, önző, aki mindenkifölött valónak tartja a maga személyét.

Még mindig ott álltak egymással szemközt és ő nem bírta elhatározni, melyiknek a pártjára álljon, melyiknek adjon igazat.

A fiu mély elkeseredéssel legyintett a kezével, ránézett anyjára, kapta a kalapját és kirohant.

Sokáig bámult a két öreg a becsapódó ajtóra, mintha azt várták volna, hogy kinyílik és a fiu visszajön.

— Milyen szerencsétlenség! — sóhajtott Dalsange asszony.

— Milyen nyomorúság! Bárcsak meghaltunk volna, mielőtt ezt megértük! Ezért kellett fölnevelnünk! . . .

Egy óra múlva már ott sétáltak a nagy népkertben. Nem beszéltek, de mindegyik tudta, hogy a másiknak gondolatai, érzései a fiu körül csaponganak, őt keresik és őt követik.

Végre Dalsange asszony leült egy padra, a férje pedig az arnyas fasorban sétált. Gyorsan, elkeseredett tartással sétált, magas, vállas alakja előre görnyedt. Az asszony követte a pillantásával, szeretettel simogatta a tekintetével azt az embert, akihez évtizedeken keresztül állati hűséggel ragaszkodott, akit még ma is olyan kimondhatatlanul szeretett.

Egyszerre csak látta, hogy megtántorodott, előre kapott és végigvágódott a földön. Melléje ugrott és lerogyott hosszsan kinyújtózott teste mellett. Dalsange halálsápadt volt, a homlokából szivárgott

a vér. Az öreg asszony villámsujtotton bámult rá, az egész teste göresösen rándult össze és anélkül, hogy tudta volna, mit mond, mormogta:

— Philippe meg volna mentve.

Lehunyta a szeméit, olyan irtózatosan megdöbbsent ettől a gondolattól. Érezte, hogy minden pillanat élet és halál fölött határoz, érezte, hogy meghalna öreg társa után, aki mozdulatlanul, bénán feküdt ott előtte és még sem tudta eltávolítani magától a kísértést, amely testet öltött:

„Philippe meg volna mentve!” . . .

Hanem magához tért. A vihar keresztluszáguldott a lelkén és kétségbeesetten kezdett segítségért kiabálni. A szobaleány, aki utánuk szokott menni a kendőkkel, kabáttal, ott termett:

— Gyorsan, gyorsan, orvost!

— Melyiket hívjam? A házi-orvost?

Igen . . . igen . . . melyiket? A házi-orvos vagy egy félórányra lakott, de egy másik alig öt percnél . . .

— A házi-orvost hívjam?

— Igen, — dadogta Dalsange asszony.

Ahogy kimondta, már megbánta.

— Nem, utközben szóljon a másiknak és egy kocsit . . . — kiáltozott kétségbeesetten, de a leány már eltűnt.

Ah! . . . ugy térdelt mellette, mint egy halott . . . Nem is vette észre, mikor férje fölnyitotta a szeméit. Csak mikor a keze után nyult, tért magához.

— Te édes . . . te drága, jóságos asszony, — mondta gyöngéden az öreg ember, mikor látta lepergő könnyeit.

Zokogva borult rá és reszketve ölelte magához, de tekintetében volt valami a megtért gyilkoséból . . .

J. H. Rosny,

lenzék is tisztában van s a rendszerváltozás hamis lobogója alatt a maga uralomra jutásának a dugárját szeretné becsémpészni. Am ha így áll a dolog, akkor esupán arról lehet szó, hogy ennek a programmalan, széthuzó, sztrájkoló ellenzéknek lehet-e hivatottsága, kilátása a közhatalom elnyerésére. — azonban ne foglalkozunk többé a rendszerváltozás nagyhangu, de semmitmondó jelszavával.

HIREK.

IDÓJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

Január 16.

Barométer emelkedik 756.5. Délután 1.38 óraker: Hőmérő — 2.2 C°. Hőmérséklet: maximum 15-ikén 1.6 C°, min. ma reggel — 5.8 C°. Csapadék —. Felhőzet Ci—St6. Szélirány és erősség NE1. Jósulat a következő 24 órára: Hideg, sok helyütt csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percegig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percegig; felhőzet: Ci = fűrtösfelhő. Cu = gomolyfelhő. St = rétegesfelhő. Nb = esőfelhő. Ci—St = felhőfátyol. Ci—Cu = báránfelhő. Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— **Tanügyi kinevezések és áthelyezések.** A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Breierné Amschlinger Rózát a klárafalvai, Glász Erzsébetet pedig a nagygyáji áll. el. iskolához rendes tanítónőnek kinevezte, Leopold Miksa temeshódosi tanítót pedig az ujozrai áll. elemi iskolához áthelyezte.

Kölesönösen áthelyezte továbbá: Bázus József beodrai és Szaghmeister István oroszlamosi, özv. Praesén-szkyné Brühl Luiza csécsi és Andriška Ida tolvádi, Eisler Miklós, Eislerné Siebold Olga tápiógyörgyei és Kiss József, Kisné Báster Augusztia magyarszentmártoni tanítónőket és tanítókat.

— **Eljegyzés Gerliczy báró családjában.** Jósika János báró, erdélyi nagybirtokos, Jósika Lajos báró és annak neje, született Eszterházy grófnő fia január 14-én tartotta eljegyzését Deszken Gerliczy Felicia baronessal, amely ünnepségen jelen voltak az összes Gerliczy-családon kívül Jósika Lajos báró nejével és Ágnes leányával, a Degenfeld, Forstner des Escherolles, Fejérváry, Szegedy és Podmaniczky-családok. A vidámságtól visszhangzott a deszki ősi kastély, melyhez Berkes cigányzenekarát Budapestről hozatták birtokukra az örömszülők.

— **Tallián Emil szobra.** Törökkanizsáról jelentik: A Tallián Emil emlékmű bizottság vasárnap délből ülést tartott a község háza tanácstermében. Az ülésen elnöklő Rácz Ferenc pápai kamarás, esperes-plébános bejelentette, hogy az emlékműnek márványból való része faragás, a relief kép pedig öntés alatt van és mi akadályosna annak, hogy az emlékmű leleplezése már a tavasszal megtörténjen. A bizottság úgy határozott, hogy az emlékművet június 14-ikén avatja fel és pedig a Törökkanizsa község tanácstermében megtörténő festmény leleplezését követőleg. Törökkanizsa községe tudniillik szintén ezen a napon leplezi le azt a festményt, amelyet Nyilassy Sándor ismert nevű művész készített a néhai főbíróról.

— **A Torontali Kaszinó bálja.** Holnap vonul először a társasélet nagy nyilvánosságába az új Torontali Kaszinó. Holnap, szombaton tartja ugyanis első bálját, mely egyúttal az első igazi nagy bál lesz az idén. A bált a kaszinótársulat helyiségében tartják s a városszerte megnyilvánuló nagy érdeklődés már előre kiváló sikert ígér, aminek érdekében különben az agilis rendezőség mindent elkövet.

— **A kis kadét kitiintetése.** Megirtuk, hogy Kasztory Antal, a temesvári hadapródiskola növendéke életének kockázatásával kimentett Nagyikindán a Bara vizéből egy kisfiút, ki alatt a gyöngén fagyott jég beszakadt. Az életmentésről tudomást szerzett a kis kadét fölöttes hatósága is s a temesvári hadapródiskola parancsnoksága kiváló növendékét királyi kitiintetésre kívánja ajánlani. Ezért át is irt Nagyikinda város tanácsához, hogy az életmentés körülményeit hivatalosan állapítsa meg és közölje az iskola parancsnokságával. A tanács készséggel eleget tesz a kérelemnek és megbizta a rendőrkapitányságot, hogy az eset szemtanuit hallgassa ki.

— **Köszönet.** Dr. Fialovszki Béla 3 koronát adományozott a Gyermekbarát-egyletnek, melynek vezetősége ezúton mond hálás köszönetet az adománvért.

— **A beszélő mozi Nagybecskereken.** A moztéchnika csodáját, Edison új, szenzációs találmányát legközelebb mi is szemtől-szembe megcsodálhatjuk. A Modern Mozi igazgatósága ugyanis két előadásra megszerezte Edison kinevetofonját s a szenzációs találmányt érdekes műsor keretében február hó 2-ikán és 3-ikán mutatja be a városi színházban.

— **Tartsuk tisztán a járdákat.** A rendőrkapitányság szigorúan figyelmezteti a közönséget, hogy a házak előtti járdákat tisztítsák meg a hótól s a sikos helyeket hintsk föl, mert a mulasztók ellen a legenergikusabban jár el. A járdát mindig az utcai részen lakók tartoznak tisztítani, ha azonban a házban a háztulajdonos is lakik, úgy a háztulajdonos tartozik a járdát tisztítani.

— **Közveszélyes munkakerülők a városban.** — **A közönség figyelmébe.** A nagybecskereki rendőrkapitányság az utóbbi napokban több közveszélyes munkakerülőt állított elő, akik a vigyázatlan közönség megsarcolására utaznak. Kilesik a pillanatot, amikor nines férfi a házban s tolakodó módon a háziasszonytól ételt és pénzt követelnek s vigyázatlan pillanatokban még lopásra is vetemednek. A rendőrkapitányság figyelmezteti a közönséget, hogy ilyen esetekben egy közeli rendőr vagy csendőr segítségét véve igénybe, adják át neki a esavargót, vagy pedig telefonon a rendőrséget értesítsék.

— **A haragosok.** Véres gyilkosság történt a krassószörénymegyei Berzászka községben. Padureán Vince ottani földműves és Mogoseán Vazul régóta ellenséges viszonyban éltek egymással. Két nap előtt ez a régi harag végzetes összetűzésre vezetett. Mogoseán Vazul a korcsmában találta Padureán Vince tizenhét éves József nevű fiát, akit össze-szidott, majd megvert. A bántalmazott fiu hazaszaladt és elpanaszolta a dolgot apjának, aki erre fiával együtt visszasietett a korcsmába. Az uton találkoztak Mogoseánnal és szembekerültek egymással. Mogoseán léccet akart kitörni a kerítésből, hogy azzal támadjon a két Padureánra, de mialatt a léccel bajlódott, Padureán Vince hirtelen kést rántott elő tüsszőjéből és azzal hátulról kétszer egymásután nyakon szurta régi haragosát. Mogoseán Vazul vértől boritva ezméletlenül rogyott össze és tíz perc múlva a helyszínen meghalt. A gyilkost a csendőrök letartóztatták.

— **Halál a kóruson.** Kuzmanov Velimir 61 éves gyálai lakos, ottani gazdember vasárnap a délelőtti misére a kórusra ment. Mire alatt a templomi ajtósság közepette összeesett s mire a templomból kivitték, meghalt. Az orvos szívszélhűdést konstataált a halál okául.

— **Megszökött csendőr.** Szegedről jelentik: A nagyikindai csendőrség táviratban értesítette a szegedi rendőrséget, hogy az ottani őrsről megszökött Nagy Mihály próbaesendőr, aki valószínűleg Szeged felé vette útját. A szegedi rendőrség intézkedett, hogy a szökevény esendőrt, ha tényleg Szegedre jönne, elfoghassa.

— **Bíróválasztás dinamitmérnyellett.** Lugosról jelentik: Nagytikvány községben bíróválasztásra készülnek. Stojku Tódor, a község volt bírāja ismét a bírói székbe vágyódik, de a község polgárai

megelégték az ő bíraskodását és helyébe Belonye Jakabot jelölték erre a díszes állásra. Nagytikványban azonban az a szokás divik, hogy a haragosok többnyire dinamitvetéssel kedveskednek egymásnak. Tegnapelőtt este ugy tiz óra tájban Belonye Jakab bírójelölt utcai szobájába ismeretlen tettesek dinamitot akartak dobni, de tervük rosszul sikerült, mert a dinamit hamarabb felrobbant és így csak a ház ablakai zuzódtak be és a ház falai kissé megrepedtek. A községben kivételes állapotokat léptettek életbe és a csendőrség számát megszorították.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlete“ nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltnak.

Irodalom.

(*) **A nemzetközi jogok a háboruban.** Bodó János, az 5-ik honvéd gyalogezred Nagybecskereken állomásozó főhadnagya, aki tisztikarunknak egyik legképzettebb tagja s lapunk is több értékes és érdekes írást közölt, két kis könyvet adott ki „A nemzetközi jogok a háboruban“ címmel. Az egyik könyvecskében a szárazföldi háboruval, a másikban a tengeri háboruval foglalkozik a szerző s érdekesen, tanulságosan, mindenkinek könnyen áttetszően ismerteti a nemzetközi hadijogot. A hadijognak katonai szempontból való megírása eddig hiányzott irodalmunkból s az ambiciózus jeles katona kiváló szolgálatot tett ez irányban könyvecskéivel. A könyveket nemcsak a tényleges tisztek és katonák, de a tartalékos tisztek és tisztjelöltek, valamint más, a nemzetközi hadijog iránt érdeklődők is nagy haszonnal forgathatják. A csinosan kiállított két kis könyvecske Nagybecskereken jelent meg s áruk együttesen 3 korona. Kaphatók és megrendelhetők a Mangold Lipót, valamint az Almásy és Szepessy-féle könyvkereskedésekben. A tanulságos munkát melegen ajánlhatjuk olvasóink s az érdeklődők figyelmébe.

Törvénytörvények.

§ **Megrágalmazott rendőrkapitány.** Jovanovics Milán pancsovai birtokos ellen közbiztonság elleni kihágás miatt eljárás volt folyamatban, amelynek folyamán 1912. évi augusztus hó 21-ik napján tanukihallgatás alkalmával Cséry Bálint pancsovai tb. rendőrfőkapitány, a tárgyalást vezető rendőri büntetőbíró, Jovanovicsot husz korona pénzbüntetéssel sújtotta, mert közbeszólásokkal zavarta a tárgyalást és az ismételt rendreutasítás sikertelen maradt. Jovanovics erre a rendőrkapitánysághoz felfolyamodást nyújtott be, amelyben többek között azt írta, hogy Cséry Bálint tb. főkapitány a gyűlöletből elfogultan megrágalmazta az alkalmat, hogy ellene boszúvágyát kielégítse és ezért husz korona pénzbírsággal sújtotta, noha előzetesen őt nem figyelmeztette csendes magatartásra. A pancsovai kir. ügyészség erre vádat emelt Jovanovics ellen hatóság előtti rágalmozás miatt és a törvénytörvény 30 korona pénzbüntetésre ítélte vádlottat. A temesvári kir. ítélőtábla ma ezt az ítéletet a BP. 385. §. 3. pontja alapján megsemmisítette és a 92. §. alkalmazásának mellőzésével Jovanovics Milánt nyolc napra foga házra ítélte.

TÁVIRATOK.

A sajtójavaslat vitája.

A képviselőház ülése. — Csöndes nap.
A sajtóvita.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” ered. távirata.) Az ellenzékiek, látva, hogy a Ház elnöksége nem türi tovább rendelkezésüket s erélyesen jár el a botrányesinálók ellen, mára esőndesebbek lettek s legalább a délelőtti ülésen újabb botrányt nem csináltak. A Házban különben már alig érdeklődnek a sajtóvita iránt s a honmentő ellenzékiek közül is alig voltak jelen egy páran. Így történt, hogy az ülést is föl kellett függeszteni, mert mindössze csak husz képviselő volt jelen. Egyébként ma folytatták a sajtójavaslat tárgyalását s a délelőtti ülésen három ellenzéki képviselő beszélt a javaslat ellen.

A képviselőház mai ülését

délelőtt háromnegyed 11 órakor nyitotta meg Beöthy Pál elnök s napirend előtt Székely Ferenc volt igazságügyminiszter próbálta magyarázgatni akkori álláspontját, amely a maival homlokegyenest ellenkezett. A magyarázgatás azonban sehogyan sem sikerült, sőt

Balogh Jenő igazságügyminiszter, aki nyomban reflektált Székely Ferenc mentegetőzésére, még fokozottabb mértékben világította meg Székely Ferenc következetlenségét.

Ezután következett

a sajtójavaslat tárgyalásának

folytatása, amelynek során ma elsőnek Jármy Béla szólalt föl a javaslat ellen.

Közben Huszár Károly (sárvári) a Házzsabályok 220-ik szakaszához kért szót.

Mivel azonban a Ház nem volt határozatképes, mert mindössze husz képviselő volt jelen, az időközben elnöklő Lázár István gróf alelnök felfüggesztette az ülést.

Vagy tíz pere múlva összegyűltek a képviselők, amire az elnök megkérdezte a Házat, hogy megengedi-e Huszár Károlynak főlshóalását a házzsabályokhoz.

A Ház nem engedte meg, erre folytatták a sajtóvitát.

Szabó István (nagyatádi) következett szólasra, aki hosszan beszél a javaslat ellen s neki is az a szándéka, hogy kibeszéli az ülést.

Az ülés folyik.

Bonyodalmak Albániában.

Véres harcok. — Essad pasa megverte az ideiglenes kormány seregét. — Izzet pasa trónjelöltsége. — A külügyminiszter a királynál. — Osztrák-magyar hadihajó indult Valonába.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Albániában a bonyodalmak ismét megnövekedtek. Az országban nagy anarkia dul s véres harcok folynak. Essad pasa és az ideiglenes albán kormány között, amelynek seregét a mai jelentések szerint Essad pasa teljesen szétverte. Ugy látszik, hogy a helyzet Albániában olyan zavaros, hogy idegen beavatkozást tesz szükségessé s ma már arról is van jelentés, hogy egy osztrák-magyar hadihajó elindult Valonába.

Az albán zavarokról szóló jelentések a következők:

Véres harcok. — Essad pasa megverte az ideiglenes kormány seregét.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: A „Politiká”-nak jelentik Okridából, hogy Essad pasa három napig tartó véres harc után teljesen szétverte az ideiglenes kormány seregét.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Valonából érkezett távirat szerint Essad pasa győzelmesen nyomul előre s seregével Elbassan előtt áll, amelynek eleste csak órák kérdése.

A külügyminiszter a királynál.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Berchtold gróf külügyminiszter ma délelőtt különkiallatáson volt a királynál s jelentést tett az albán helyzetről.

Izzet pasa trónjelöltsége.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a párisi Matin-nak Konstantinápolyból jelentik, ott Izzet pasa trónjelöltsége ismét komolyan előtérbe lépett. Albániában általános zavargásoktól tartanak.

Osztrák-magyar hadihajó indult Valonába.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fiuméből sürgönyzik: A tengerészeti parancsnokság távirati rendeletére az „Admiralis Spauro” nevű páncélos cirkáló Ráday Konstantin parancsnokságával az éjszaka elindult Valonába.

KÁROLYI MIHÁLY GRÓF UJABB KISZÓLÁSA.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Károlyi Mihály gróf egy kortesvaesórán tegnap azt mondta, hogy a monarchia azért nem merte még Montenegrót sem megtámadni, mert félt a nemzetiségektől s nem bizott a nemzeti-ségi katonák hűségében. Ez állítás cáfolatára kár egy szót is vesztegetni, hiszen annak valótlansága a Szerbiához intézett ultimátumból is szembeszökő, de kérdjük gróf Apponyi Alberttől és a függetlenségi párt többi hazafiasan gondolkodó tagjaitól, mit mondanak legújabb vezérük ezen hőstettéhez. Hiszen olyan hírek terjesztése, melyek ha hitelre találnak, közmegevetésnek tennék ki és veszélybe sodornák a monarchiát, olyan cselekedet, amelynek egyetlen magyarázata és mentsége csak az lehet, hogy az, aki elköveti, nem tudja, hogy mit tesz.

MALOMMUNKÁSOK A KERESKEDELMI MINISZTERNÉL.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt Harkányi János báró kereskedelmi miniszter a malommunkások 12 tagu küldöttségét fogadta. A munkások azt kérték, hogy a miniszter tegye kötelezővé a malmokban is a vasárnapi munkaszünetet. A miniszter megígérte a munkások kérésének támogatását.

EGY KÉPVISELŐ BALESETE.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Sanct Moricból jelentik, tegnap ott báró madarasi Beck Gyula képviselő skifutás közben lábát

törte. A súlyosan sérült képviselőt kórházba szállították.

ELTÜNT HAJÓ.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, a Hamburg—Amerikai Társaság „Dánia” nevű hajója háromszáz utassal eltünt.

AZ ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, jan. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 838, Osztrák Hitel 634.50, Koronajáradék 82.60, Osztrák-Magyar Államvasut 710, Jelzőloghitelbank 430, Leszámitoló Bank 516.50, Hazai Bank 288, Magyar Bank 527, Kereskedelmi Bank 3795, Rimamurányi 638, Salgótarjáni 744, Általános Kőszénbánya 1010, Közuti Vasut 617.50, Villamos Vasut 315, Adria —.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (áprilisra)	11.63
Buza (októberre)	10.76
Rozs (áprilisra)	8.92
Rozs (októberre)	8.50
Zab (áprilisra)	7.74
Zab (októberre)	7.70
Tengeri (májusra)	6.65

Hirdetések.

1521—1913. végrh. sz.

84—1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a temesvári kir. járásbíróságnak 1913. évi Sp. III. 834/11. sz. végzése következtében dr. Pap Henrik perlaszi ügyvéd által képviselt Wolf J. temesvári cég javára 400 korona s jár. erejéig 1913. évi december hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 2090 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, szarvasmarhák, kukorica stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbíróság 1913. évi V. 790/2. számú végzése folytán 400 kor. tőkekövetelés ennek 1913. évi január hó 22. napjától járó 5% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 206 kor 26 fillérben bírőlag már megállapított költségek erejéig Bótoson adós lakásán leendő megtartására 1914. évi január hó 22. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi LXI. t.-c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1914. évi január hó 8. napján.

Szecsó Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Rámpás

dr. Brájjer Lajos szőlőjéből,

fehér literje 76 fillér,
vörös „ 72 „

Kapható: Zápolya-utca 1. sz.

:: alatt a házmesternél. ::

21—x6

Számadó Kanász
 azonnali belépésre
 állást keres.

Cim: _____

Laposka György
 Szentiványi-tanya, u. p. Nagybecskerek.
 104-1.1

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint urbéri bíróságtól.
 22750-1913. urb. szám. 86-1.1

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint urbéri bíróság a Borbély József ötekei lakos részéről Ótelek község (Torontálvármegye) határa általános tagosításának megengedése végett beadott s az érdeklődő birtokosok által a kir. törvényszéknek vagy a község elöljáróságánál megtekinthető kérvény tárgyalására 1914. évi február hó 26. napjának délelőtt 9 óráját tüzi ki, arra Ótelek községéhez az érdekelteket a „Budapesti Közlöny”-ben és a „Torontál” című lapban egy ízben megjelenő és a község, valamint a vele szomszédos községek elöljáróságai által szokott módon közzétett teendő hirdetéssel megidézi azzal, hogy az érdekelteket meg nem jelenése a tárgyalás megtartását gátolni nem fogja és közli, hogy a tárgyalás megtartására dr. Szathmáry Ödön kir. törvényszéki bírót küldte ki.

A kir. törvényszék figyelmezteti az érdekelteket birtokosokat, hogy a m. kir. földmívelésügyi miniszternek 1913. évi december hó 3. napján 132042/VI. 3. sz. a. hozott határozata szerint a kért általános tagosításba Ótelek község határának területe a határozatban megállapított kivételekkel bevonható s a tagosítás az abba bevonható területekre a községre nézve hasznos és célszerűen keresztül vihető. Nem vonható be a tagosításba, mint az alól a min. határozatban kivett területek: a községi belsőségek, az „Óreg hodály” nevű egész dűlő, a 6. sz. „Nagypuszta” nevű dűlő, kivéve az ugynevezett „Óreg határ”-hoz tartozó „Dögter” nevű s mintegy 25 holdas részt, végül a 7. sz. „Wald-puszta” nevű dűlő, kivéve ennek az „Óreg határ”-hoz tartozó és „Csereföld” néven ismert, mintegy 100 holdas részletét. Ennél fogva a kir. törvényszék a tagosítást az 1909. évi 30. I. M. számú rendelet 52. és 54. §-ai értelmében el fogja rendelni, ha azoknak a birtoka, akik a tagosítást kívánják, a község tagosítandó területének egynegyed részét teszi. Az állami, a törvényhatósági és községi vagyont, a közalapítványi javakat, a közintézetek, a gyámság és gondnokság alatt levők birtokát, az urbéri haszonélvezetekkel terhelt olyan erdőket, legelőket és nádasokat, valamint az arányosítás alá tartozó olyan közös használatu területeket, amelyeknek rendezése még befejezve nincs, a tagosítást kívánó felek birtokához fogja számítani s a tárgyaláson meg nem jelent feleket úgy fogja tekinteni, mint akik a tagosításba beleegyeznek.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint urbéri bíróságnak 1913. évi december hó 31. napján tartott üléséből.

Dr. Szathmáry Ödön s. k., Alföldy Ede s. k.,
 kir. tvszéki bír., elnök. kir. tvszéki elnök.

Nagybecskereki „Maskil-el-dol” jótékonyági egyesület.

Közgyűlés.

A nagybecskereki „Maskil-el-dol” jótékonyági egyesület vasárnap, folyó hó 25-én délelőtt 11 órakor az izr. hitközség tanácstermében

44-ik rendes közgyűlését

fogja megtartani, melyre az egyesület t. c. tagjai ezennel meghívottnak.

Napirend:

1. Az 1913. évi jelentésnek és zárszámadásoknak előterjesztése
2. Előterjesztése a számvizsgáló-bizottság jelentésének és a felmentvény megszavazása.
3. Az 1914. évi költségvetésnek tárgyalása.
4. Új egyetemi tagok felvétele.
5. Netáni indítványok tárgyalása.

Nagybecskereken, az 1914. évi január hó 12-én tartott választmányi ülésből.

Löffler János, Dr. Stern Lázár,
 titkár. 107-1.1 elnök.

1059-1913. végreh. szám. 109-1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzéteszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbíróságnak 1913. évi Sp. I. 828/2. számú végzése következtében dr. Kardos Samu és dr. Julius Arma nagybecskereki ügyvéd által képviselt Braun Mór és Jakab écskai cég javára 1120 kor. s jár. erejéig 1913. évi július hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 2160 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, buza, juhok stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbíróság 1913. évi V. 402/1. számú végzése folytán 1120 korona tőkekövetelés, ennek 1913. évi május hó 1. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 189 korona 14 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Botoson adós lakásán leendő megtartására 1914. évi január hó 26-ik napjának délelőtti 10 óraja határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi LXI. t. c. 20 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1914. évi január hó 7. napján.

Szeeskó Lajos kir. bir. végrehajtó.

A panesovai szolgabírószágtól.
 67-1914. szám. 101-1.1

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésben levő szekerényi községi irnok-végrehajtói állásra pályázatot hirdetnek.

Az állás fizetése évi 800 korona. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi február hó 1-ig a panesovai szolgabírószágnál nyújtsák be.

A választás napját később fogom kitűzni.

Panesova, 1914 január 10-én.
 Dr. Gyertyánffy, főszolgabíró.

A csenei járás főszolgabírájától.
 247-1914. szám. 106-3.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye csenei járásához tartozó Öregfalu községben megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetnek és felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900: XX. t. c. 3 §-ában előírt képesítést, az életkort és az eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a csenei szolgabírószághoz a folyó év január havának 31-éig benyújtsák, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

Az állás javadalmazása: Készpénzfizetés évi 1400 korona és szabad lakás, esetleg 200 korona lakásbér.

Csene, 1914. január hó 12-én.
 Ifj. Tullies György főszolgabíró.

MEGHÍVÓ

AZ ANTALFALVAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG 1914. évi február hó 1-én délután 3 órakor az intézet helyiségében tartandó

VI. rendes évi közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Ezen közgyűlés elnökének megválasztása, jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes és háromtagú szavazatszedő-bizottság kijelölése.
2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése, az 1913. évi zárszámadások megállapítása, a tiszta nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
3. A választmány választása.
4. Esetleges indítványok, melyek az alapszabályok 22. §-a szerint 8 nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnak írásban bejelentendők.

Az igazgatóság.

Mérleg-számla 1913 december hó 31-én.

VAGYON				TEHER			
Fr.	K	f	Fr.	K	f		
1	Pénzkészlet	32228	39	1	Részvénytőke	150000	—
2	Váltótárca	729093	47	2	Tartalékalap	35352	72
3	Értékpapírok*	25669	86	3	Nyugdíjalap	1395	47
4	O. M. Bank és más pénzüint. folyó-számlán	7411	82	4	Betétek	383586	64
5	Letételek	632	99	5	Visszszámított váltók	197656	—
6	Különféle adóssók	81	83	6	Hátralékos kamatadó	1027	02
7	Leltár	4557	97	7	Fel nem vett osztalék	114	—
8	Átmeneti kamatok	1781	29	8	Különféle hitelezők	5	44
				9	Átmeneti kamatok	12155	12
				10	Nyereségáthozat a múlt évről	145.73 K	
				11	Folyó évi nyereség	20078.48 K	
						20224	21
						801457	62

* 4 1/2% 1913. kib. m. koronajáradék 1980 — K.
 3 drb. O. M. Bank részvény 6 65 — „
 Különféle pénzüintézetek részvényei 17524 86 „
 25669.86 K.

Veszteség- és nyereség-számla 1913 december hó 31-én.

VESZTESÉG				NYERESÉG			
Fr.	K	f	Fr.	K	f		
1	Betéti kamatok	18597	77	1	Nyereségáthozat a múlt évről	145	73
2	Alapok kamata	2076	32	2	Váltókamat	60608	21
3	Visszszámított kamatok	15061	54	3	Jutalékok	8479	—
4	Adók és illetékek	4293	08	4	Folyószámla kamatok	406	10
5	Fizetések	4043	32	5	Értékpapír kamat	896	80
6	Költségek és lakbér	2093	17				
7	Leírások az értékpapír értékeiből	2370.60 K					
8	Leírások a váltótárcából	582 — „					
9	Leírások a felszerelés értékeiből	506.44 „					
10	Leírások az alapítási költségeiből	682.39 „	4141				
11	Nyereség	20224	21				
						70535	84

Antalfalva, 1913 december 31-én.

Paraszka Antal s. k., pénztáros.

Rapos János s. k., könyvelő.

Az igazgatóság:

Karlovsky György s. k. Rapos Pál s. k. Mikus Janno s. k. Bulik Djuro s. k. Szladecsek Djuro s. k.

Felügyelő-bizottság jelentése:

Az 1913. évi zárszámadásokat, nyereség- és veszteség-számlát, leltárakat és azokból összeállított mérleget tüzetes vizsgálat alá vettük az üzleti könyvekkel összehasonlítottnak és ezek alapján bizonyíthatjuk, hogy a zárszámadások és mérleg az illető könyvek tételével egyezve, a valóságnak mindenben megfelelnek.

A zárszámadásokat tehát elfogadásra ajánljuk s hozzájárulunk az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó javaslatához, kérvén a t. közgyűlést, a felmentvényt az 1913. évre úgy nekünk, mint az igazgatóságnak és tisztviselőinknek megadni.

Antalfalva, 1914 január hó 7-én.

Jarmatzky József s. k., f.-b. tag.

Floth Emil s. k., f.-b. elnök.

Jamnický György s. k., f.-b. tag.